

ตะวันออกในตะวันตก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน

นางสาวนิภาภัทร อภิภัทรพานิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0307-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20433414

30 เม.ย. 2546

EAST IN WEST: CHINESE IMAGES IN NOVELS BY CHINESE-AMERICAN
WOMEN WRITERS

Miss Nipapat Apipatpanichaya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

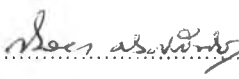
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0307-4

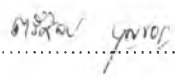
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ตะวันออกในตะวันตก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียน
สตรีอเมริกันเชื้อสายจีน
โดย นางสาวนิภาภัทร อภิภัทรพาณิชย์
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ

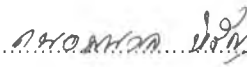
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

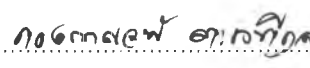
.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทีย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ถนอมนวล หิรัญเทพ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กอังกาญจน์ ตะเวทีกุล)

นิภาภัทร อภิภัทรพาณิชย์: ตะวันออกในตะวันตก: ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยาย
ของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน (EAST IN WEST: CHINESE IMAGES IN NOVELS
BY CHINESE-AMERICAN WOMEN WRITERS) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร,
อ.ที่ปรึกษาร่วม: อ.ถนอมนวล หิรัญเทพ, 181 หน้า. ISBN 974-17-0307-4.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ความเป็นจีนในวรรณกรรมของ
นักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน 6 เรื่อง ได้แก่ *Fifth Chinese Daughter* ของ เจด สโนว์ วอง
(Jade Snow Wong), *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts* ของ
แม็กซีน ฮง คิงสตัน (Maxine Hong Kingston), *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife*
และ *The Hundred Secret Senses* ของ เอมีตัน (Amy Tan), *Bone* ของ เฟ เมียมิน อิง (Fae
Myenne Ng) รวมถึงการศึกษาภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนและพัฒนาการทาง
วรรณกรรมเพื่อให้เข้าใจสถานภาพที่เป็นชนกลุ่มน้อยของชาวจีน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วรรณกรรมดังกล่าวเสนอภาพลักษณ์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประการ
คือ ภาพลักษณ์ความเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมอเมริกันกระแสหลัก ชาวจีนอพยพเข้ามาในช่วงยุค
"ขุดทอง" ความเป็นชนกลุ่มน้อยผลักดันให้นักเขียนต้องการแสดงความเป็นปัจเจกบุคคล การดำรงไว้
ซึ่งอัตลักษณ์จีนและต้องการการยอมรับในฐานะที่เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายจีนที่แตกต่างจากชาว
อเมริกันกระแสหลัก

ลักษณะประการที่ 2 คือ ภาพลักษณ์สตรีในวรรณกรรม นักเขียนนำเสนอภาพลักษณ์สตรีจีน
ที่มีความหลากหลาย คือ ภาพลักษณ์แบบฉบับที่สตรีจีนเป็นเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำทางสังคม ภาพ
ลักษณ์แบบฉบับของแม่ชาวจีน ภาพลักษณ์ใหม่ของสตรีจีน-อเมริกันรุ่นลูกที่มีความเป็นปัจเจกบุคคล
และภาพลักษณ์สตรีที่แสวงหาความสมดุลระหว่างความเป็นจีนและความเป็นอเมริกัน การนำเสนอ
ภาพลักษณ์สตรีจีนทำให้เห็นความเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสตรีจากเดิมที่ถูกกดขี่มาเป็นการ
ยอมรับมากขึ้น จากสตรีจีนที่พ่ายแพ้ต่อชะตากรรมมาเป็นผู้ชนะ

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต..... นิสิตกร อภิภัทรพาณิชย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ตรีศิลป์ บุญขจร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... ถนอมนวล หิรัญเทพ

4180139022: MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORD: ASIAN AMERICAN LITERATURE / CHINESE AMERICAN WOMEN WRITERS / CHINESE IMAGES / CHINESE AMERICAN WOMEN / CHINESE IN AMERICA

NIPAPAT APIPATPANICHAYA : EAST IN WEST: CHINESE IMAGES IN NOVELS BY CHINESE-AMERICAN WOMEN WRITERS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. TRISILPA BOONKHACHORN, Ph.D. CO-ADVISOR : THANOMNUAL HIRANYATHEB. 181 pp. ISBN 974-17-0307-4

The objective of this thesis is to study the Chinese images in the works of four Chinese-American women writers, namely Jade Snow Wong's *Fifth Chinese Daughter*, Maxine Hong Kingston's *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts*, Amy Tan's *The Joy Luck Club*, *The Kitchen God's Wife*, and *The Hundred Secret Senses*, and Fae Myenne Ng's *Bone*. Social background of the Chinese immigrants in the US as well as the development of Chinese-American literature will be studied to provide deeper understanding of the status of the ethnic Chinese.

The Chinese images presented in these six works can be viewed from two angles. Firstly, there are images of the ethnic Chinese as members of a minority group, who migrated to the US during the Gold Rush era. These "minority" images are portrayed to present the desire for individuality, to maintain the Chinese identity and to gain acceptance as Chinese-Americans as opposed to Americans in the mainstream society.

Secondly, these works abound in images of Chinese women, which can be categorized into three types: the stereotypes of Chinese women as victims of men and as traditional Chinese mothers, the American-born Chinese of the "new" generation who assert their individuality, and the Chinese-Americans who seek for a balance between American and Chinese cultures. In these varied representations of women of Chinese descent, one can see the change in the status of Chinese women, from being oppressed to being defiant, from being the loser to being the victor.

Department	Comparative Literature
Field of study	Comparative Literature
Academic year	2001

Student's signature.....	<i>Nipapat Apipatpanichaya</i>
Advisor's signature.....	<i>Trisila Boonkhachorn</i>
Co-advisor's signature.....	<i>Thanomnuual Hiranyatheb</i>

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตรีศิลป์ บุญขจร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ถนอมนวล นีรัญเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กงกกาญจน์ ตะเวทีกุล กรรมการ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการผลักดันให้งานวิจัยสำเร็จออกมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ที่คอยเป็นห่วงและติดตามงานวิจัยอย่างใกล้ชิด คอยเป็นกำลังใจแม้ในยามที่ท้อถอยและให้การสนับสนุนในทุกด้านด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณ พี่ชาย พี่สาว น้องสาว สมาชิกในครอบครัว และคุณอาที่เป็นส่วนสำคัญให้กำลังใจ และกระตุ้นเตือนให้ทำงานจนสำเร็จ

ขอขอบคุณมิตรสหายทุกท่านที่คอยส่งกำลังใจให้ผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ ขอขอบคุณอาจารย์ ศิริพร ศรีวรกานต์ และคุณสุนิสา ศรีเจริญ เลขานุการภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่

1	บทนำ.....	1
	1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
	1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	6
	1.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	7
	1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
	1.7 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
2	ภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในสหรัฐอเมริกา และ.....	9
	พัฒนาการวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน	
	2.1 ภูมิหลังทางสังคมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	10
	2.2 พัฒนาการวรรณกรรมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีน.....	16
	2.2.1 ภาพลักษณ์แห่งอดีตของชาวอเมริกันกระแสหลัก.....	17
	2.2.2 ภาพลักษณ์ใหม่ของชาวอเมริกันเชื้อสายจีน.....	22
	2.3 วรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนร่วมสมัย.....	30
	(1945-1995) : จาก <i>Fifth Chinese Daughter</i> ถึง <i>Bone</i>	
	2.3.1 เจด สโนว์ วอง (Jade Snow Wong).....	32
	2.3.2 แม็กซีน ฮง คิงส์ตัน (Maxine Hong Kingston).....	35

สารบัญ (ต่อ)

2.3.3	เอมี ตัน (Amy Tan).....	38
2.3.4	เฟ่ เหมียน อิง (Fae Myenne Ng).....	41
2.4	ชนกลุ่มน้อยและเพศสถานะ (Ethnicity & Gender) :	44
	ภาพรวมในงานวรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน	
3	ภาพลักษณ์ชาวจีน-อเมริกันในฐานะชนกลุ่มน้อย :	46
	เส้นทางสู่การแสวงหาอัตลักษณ์	
3.1	<i>Fifth Chinese Daughter</i> : การแสวงหาความเป็นปัจเจกบุคคล.....	48
	ในฐานะชาวอเมริกันเชื้อสายจีน	
3.1.1	ความขัดแย้งระหว่างครอบครัวจีนกับสังคมตะวันตก.....	49
3.1.2	ภาพลักษณ์ที่แสดงวัฒนธรรมการกินของชาวจีน.....	53
3.1.3	กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	56
3.2	<i>The Woman Warrior</i> : จากความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมจีนกับ.....	59
	อเมริกันสู่การแสวงหาความสมดุล	
3.2.1	ความขัดแย้งระหว่างสังคมจีนกับสังคมอเมริกัน	59
3.2.2	ภาพลักษณ์ความเจ็บของชาวจีน-อเมริกัน.....	64
3.2.3	ภาพลักษณ์ "ผี" (Ghost).....	67
3.2.4	ภาพลักษณ์ที่แสดงวัฒนธรรมการกินของชาวจีน.....	68
3.2.5	กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	68
3.3	<i>The Joy Luck Club</i> : ความสัมพันธ์ท่ามกลางความขัดแย้ง.....	72
	ของแม่ชาวจีน กับลูกสาวอเมริกัน	
3.3.1	ความขัดแย้งระหว่างแม่ชาวจีน-ลูกสาวอเมริกัน.....	72
3.3.2	ภาพลักษณ์ที่แสดงวัฒนธรรมการกินของชาวจีน.....	79
3.3.3	กลวิธีการเล่าเรื่อง.....	80

สารบัญ (ต่อ)

3.4	<i>The Kitchen God's Wife</i> : สตรีกับความเปลี่ยนแปลงจากโลกเก่าสู่.....82 โลกใหม่	
3.4.1	ความขัดแย้งต่อสังคมจีนของสตรีจีน.....83	
3.4.2	กลวิธีการเล่าเรื่อง..... 84	
3.5	<i>The Hundred Secret Senses</i> : ตะวันออกในฐานะด้านตรงข้ามกับ.....87 ตะวันตกและการค้นหาตัวตน	
3.5.1	ความขัดแย้งระหว่างโลกเก่า – โลกใหม่.....88	
3.5.2	ภาพลักษณ์ "ผี" ความเจ็บและประสาทสัมผัส.....89	
3.5.3	กลวิธีการเล่าเรื่อง.....91	
3.6	<i>Bone</i> : ภาพสะท้อนครอบครัวชาวจีนอพยพ.....93	
3.6.1	ความขัดแย้งในบทบาทของลูกสาวครอบครัวจีน.....94	
3.6.2	ภาพลักษณ์กระดูกของชาวจีน.....98	
3.6.3	กลวิธีการเล่าเรื่อง..... 100	
3.7	พัฒนาการวรรณกรรมจาก <i>Fifth Chinese Daughter</i> ถึง101 <i>The Woman Warrior</i> มาสู่ <i>The Joy Luck Club</i> , <i>The Kitchen God's Wife</i> , <i>The Hundred Secret Senses</i> และ <i>Bone</i>	
3.7.1	จาก <i>Fifth Chinese Daughter</i> ถึง <i>The Woman Warrior</i>101	
3.7.2	จาก <i>The Woman Warrior</i> ถึง <i>The Joy Luck Club</i>104	
3.7.3	จาก <i>The Joy Luck Club</i> ถึง <i>The Kitchen God's Wife</i>106 และ <i>The Hundred Secret Senses</i>	
4	ภาพลักษณ์สตรีจีนในวรรณกรรม : จากแม่ชาวจีนถึงลูกสาว.....112 อเมริกัน จากเหยื่อผู้พ่ายแพ้มาเป็นชัยชนะสตรีนักรบ	
4.1	ภาพลักษณ์แบบฉบับของสตรีจีน.....113	
4.2	ภาพลักษณ์สตรีจีนที่ปรากฏในนวนิยายของ.....120 นักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน	

สารบัญ (ต่อ)

4.2.1 ภาพลักษณ์สตรีจีนที่เป็นแบบฉบับ.....	120
4.2.1.1 ภาพลักษณ์สตรีในฐานะเป็นผู้ถูกกระทำ.....	120
หรือเป็นเหยื่อ	
4.2.1.1.1 หญิงไร้นาม(No Name Woman).....	120
4.2.1.1.2 มูน ออร์คิด : ภรรยาที่ถูกลี้ม.....	123
4.2.1.1.3 มารดาของแอนเหมย : เมียน้อยอันดับสามและ.....	125
ภรรยาอันดับสี่	
4.2.1.1.4 วินนี่ : ภรรยาเทพเจ้าเตาไฟ	127
4.2.1.2 ภาพลักษณ์แม่ชาวจีน	130
4.2.1.2.1 มารดาของเจด สโนว์ วอง : ซ้างเท้าหลัง.....	130
4.2.1.2.2 เบรฟ ออร์คิด : สตรีกระดูกเหล็ก.....	131
4.2.1.2.3 แม่ชาวจีนจากสโมสรโชคดีมีสุข.....	135
(<i>The Joy Luck Club</i>)	
4.2.1.2.4 มาร์ท : ความเป็นแม่กับภาวะจำยอม.....	142
4.2.2 ภาพลักษณ์ใหม่ของสตรีจีน-อเมริกัน.....	144
4.2.2.1 ผู้เล่าเรื่องใน <i>The Woman Warrior</i> : สตรีนักรบยุคใหม่.....	144
4.2.2.2 ลูกสาวชาวสโมสรโชคดีมีสุข	152
(<i>The Joy Luck Club</i>)	
4.2.2.3 นีน่า : ลูกสาวคนเล็กชาวอเมริกัน.....	155
4.2.3 ภาพลักษณ์สตรีจีน-อเมริกันที่มีลักษณะผสมผสานระหว่าง.....	157
จีน-อเมริกัน	
4.2.3.1 เจด สโนว์ วอง : ทูตสันถวไมตรี.....	157
4.2.3.2 วินนี่ : ชัยชนะของผู้พ่ายแพ้	161
4.2.3.3 ลิซ่า : บทบาทลูกสาวคนโตของบ้าน.....	166
4.2.3.4 โอนา : บทบาทลูกสาวคนกลางของบ้าน.....	168

สารบัญ (ต่อ)

5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	173
	รายการอ้างอิง.....	178
	บรรณานุกรม.....	181
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	182